

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pisl.

Pređplata s poštarinom stoji 2 for., a seljako samo 1 for. za cijelu godinu. Razmislite 1 for., a seljako 50 novč. za pol godine. Istan Carovina vrlo postarina. Trajo se najlo najmuja 8 seljaka to su voljni, da im list seljaka svako ukupno 1 od jednim zavojem i imenom, davat čeno za 70 novč. na godinu svako. Korei so selja kroz poštariku Avaznacion. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu list nedolje na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva postarina. napisar izvana Reklamacija. Tko list rima i drži, ako ja pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalazi se
Tipografa Pizil di C. Anali, via della Zolla, N. 7.

Pisma se šalju platjeno poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisit stupaju se li u olovci il u izradku, nalze prama svojoj vrijednosti i smieru oroga lista. Ne podpisani se dopisi nempotrebljuju. Odnaha napalajna i čisto sukromno stvari noulaze mjesta u ovom listu. Priobčena se pisma ti-kaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakih stoje 60 novč., a svaki rotak svako 5 novč. il u slučaju opetovanja po što se pogode oglašnik i odpravništvo. Dopisi so nevrtaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, nedopisaju. nego putem svoja listnice.

Naši pred cesarom.

Pišu nam iz Beča dne 20. januara: Preč. g. Jan, dekan dolinski, pošl. Naberogoj i Dr. Vitezić, poslanici na državnom saboru u Beču, bili su danas na audijenci kod Njegovoga Veličanstva cesara i kralja. da mu predaju adresu vjernosti od ljudstva sabranoga na saboru u Dolini.

Govorio je gosp. Naberogoj ovako: „Vaše Ces. kraljevsko apostolsko Veličanstvo! Slovinski stanovnici tršćanske okolice i Istre sašli su se na poziv političnoga društva „Jednosti“ dne 27. oktobra pr. god. u Dolini pri Trstu na sabor pod vedrim nebom, ukupan broj bio jih je preko 8000 nestranih, da bi javno protestovali proti zlobnim namjeram one stranke talijanske, koja pod imenom „Italija irredenta“, namjerava razklinati odanost našega, Vašemu Veličanstvu. Vašoj preslavnoj dinastiji i Vašoj državi, uvijek vjernoga naroda. Da slovinski primorci javno pokazu svoju ljubeznan, vjernost i odanost prama Vašemu Veličanstvu, sastavili je sabrana mnozica u toj prilici adresu odanosti, koju u ime primorskih Slovincu imamo mi čast pokloniti ter prepoznato molimo, da ju Vaše Veličanstvo blagotvolji predobrostrivo primili.“

Na taj govor rekao je cesar, da mu je velika radost primili očitu izjavu odanosti od onako mnogobrojnoga shoda stanovnikah Primorja, koji su većinom Slovincnoga roda, i na kojih vjernost uvijek se je zanašao, ter zato izgovara srdačno zahvalnost a žali, da su se takove prilike desile, da još prije nije mogao primiti toga poslanstva.

Okrenuvši se zatim prama dolinskomu dekanu, rekao je cesar medju

drugim: Vi ste iz onoga kraja, što ne, gdje je tabor bio? Upravo je liepo moralo biti, gdje se sabra toliko ljudstva.“

Poslaniku dru. Viteziću Njegovoga Veličanstvo reče, da mu je milo viditi opela pred sobom staroga znanca. Njegovoga brata, pokojnoga krškoga biskupa, da se uvijek sponjuje, kako dobroga i zaslužnoga muža.

Saslušanje deputacije trajalo je prilično dugo, ako se promisli, da je još mnogo gospode čekalo za audijenciju. —

ŠTO NAS IDE?

O novoj godini iznenadio je svijet list ustavovjerne stranke u Austriji s člankom, u kojem pruža pomirnicu ruku Čehom. Česi kao da će ju prihvatiti, a jedan njihovih glavnih listovah odgovara po prilici ovako: Austrija ima zakone, kojimi se jediniim može vladati država raznorodna poput austrijske: zakoni su izvršeni, — al li zakoni nisu zavedeni u život. Kako je liep članak! U temeljnih zakonah, — zalibože nijedan se toliko ne vredja koliko upravo taj. Neka se vrši on, i temelji je pomirbi postavljen.

I u istini, koliko bi se nemira u državi odstranilo, da se taj članak vrši! Malo je zemaljah, u kojih nije nevršenje njegovo uzrokom nemira i nezadovoljstva. Malo je zemaljah, u kojih se netuzi proti povredam njegovim; u kojih se ne vapije, da se u život uvede.

Vapije se i u nas. Uradite po njem, pak eto nam izpunjenih većinom naših željah i naših pravednih zahtjevah.

*) Tu se Nj. Veličanstvo stiča, kako ga je Dr. Vitezić spjevaljao po otoku Krku, kad se je ono vraćao cesar iz Dalmacije. (Ip. Ured.)

I mi smo narod pripoznan u habsburškoj monarhiji, i mi imamo pravo. da se naš jezik u javan život zavede.

Uredite sve državne urede — nesamo porezne, i političke, nego sudbene, i pošlarske i brzajavne itd. — tako, da bude mogao u njih i naš čovjek govoriti, u njih pisati, u njih savjeta i poduke čuti. Zavedite u nja i hrvatski uređovni jezik.

Znamo, da smo, izrekav ove riječi, udarili u osinae, i da će iz njega izletiti sršeni te svakojako nas hosti. Mi jih se nebojimo.

Reći će nam se: ta kako da se ureduje u tom barbarskom jeziku hrvatskom. Taj jezik nima svoje knjige. To su novotarije. To je proti dosadanjem običaju. Pak dalje: Mnoz je činovnikah, koji neznadu hrvatski. Mnoz, koja neće da znade. Mnoz, koja znade koje narečje, al nezna jezika.

Odgovaramo. Zovite nas jezik koliko ćete barbariskim — ima zalibože i „naobrazenih“ koji tako vele — mi znamo, da takov nije; mi znamo, da se njim pišu i govore svakojake znanosti, mi znamo, da se njim ureduje u visokih krugovih, mi znamo, da taj jezik govori narod u našoj monarkiji pripoznan i da taj narod ima pravo svagda i svagdje rabiti ga isto lako kao Niemac ili Magjar, da i negovorimo o drugih narodih. Pak da i jesmo barbari! pustite nas barbare, kad nam temeljni zakon države dopušta!

Naš jezik ima svoju knjigu, a samo onaj, koj je nepoznan, može kazati, da je niema. Za Talijani bili su Hrvati prvi, koji su u novom vieku svoju narodnju knjigu gojili. Povirite samo za hip u 15., u 16., u 17. viek, pak ćete vidjeti, kako se naši ljudi lakme na knjizevnom polju medju sobom, kako davaju pomoćnike Talijanom, kako skoro uzporedno s njimi stupaju a pred drugimi imenito

pred Niemci i Magjari. Što se nije hrvatska knjiga veće i obćenito razvila, što je zaostala, dok su druge napredovale, nisu Hrvati tomu krivi: krivo je što su morali raditi na drugom polju, na bojnom, da obrane nesamo sebe, nego cijelu Evropu od poplave turske. Čim su i djelomično svršili na tom polju, eto jih opet na knjizevnom. Aje u Zagreb, pak ćete vidjeti koliko se radi. Motrite samo rad akademije, malice i društva svetojerimskoga, pak ćete se osvjedočiti, da hrvatski jezik svoju knjigu ima.

Zavedenje hrvatskoga jezika u urede u Istri jesu ponjেকে novotarije, nu ipak novotarije, koje bi stare morale biti. Nje u običaju, al se ina uobičajiti, jer... jer nas to ide i jer mi to hoćemo. Činovnici, koji neznadu hrvatski, koji su hrvatskomu jeziku posve tuđi, koji su jur stariji, neka se naprosto prenjestu u zemlje, u kojih se govori onim jezikom, koji oni poznadu. Činovnici, koji neznadu hrvatski, al koji nisu jeziku posve tuđi, koji su mladi, nek se hrvatski uče. hoće li u zemlji živjeti. Neka jim se daje rok, godinu, dvie, u kojem se inaju taj jezik naučiti. Dostojno i pravedno jest, da se nauče jezik onoga naroda, med kojim služe svoj svakdanji kruh jedu.

Plaćnici, koji se hrvatski naučiti neće, ili koji znajuć neće, da ga znadu, ili koji se s njim podruguju, nisu vredni da su u zemlji, u kojoj u većini Hrvati obitavaju, neka se sele, širok jim je svijet.

Činovnici, koji znadu koje narečje hrvatsko, a koji su željni znati hrvatski jezik, neka se puste u zemlji, neka jim se pruži prilika, da se u jeziku usavrše, neka jim se ustanovi rok, do kojega imaju oni nesamo govoriti, nego i pisati hrvatski.

PODLISTAK.

HRVATSKE

NARODNE PJESME

Sto se pjevaju

PO ISTRI I KVARNERSKIH OTOCIH.

VIII. ✓

Vidovićeva Margarita.

Zahvali se Vidoviću starče
Put mladoga cara na večeri:
Da on ima do devet sinova,
A on nima sina ni sinovca,
Nog do devet polopih devojak,
Svih devet do mlade Margarite.
Da ni toga do nedilja dana,
Od cara mu drobna knjiga došla:
Da on ima na vojnicu poiti,
Ali poiti al siljati stoka;
A on nima ni sina ni sinovca,
Nog do devet polopih devojak,

Svih devet do mlade Margarite.

A Vidović tužan i žalostan,
Da je njemu na vojnicu poiti.
Govori mu kćerka Margarita:
„Aj ti Boga o moj stari čačn!
Ča si tako tužan i žalostan?“
„Moram biti tužan i žalostan,
Zač je meni na vojnicu poiti;
Ali poiti ali siljati“ sina;
A ja nimmam sina ni sinovca.“
Govori mu kćerka Margarita:
„Kroji mi ti robu po junačku,
Kupi mi ti klobuk belim perjem,
I mi kupi konja nejahana,
Ja ću za te na vojnicu poiti.“
„Aj ti Boga, draga kćerko moja!
Kako biš ti konja podkovala?“
„Kovati ću ga, ko drugi junaci.“
„Svittati ću ga, ko drugi junaci.“
„Kako biš ti Dunaj propiljala?“
„Plivat ću ga, ko drugi junaci.“
„Kamo biš ti žuto kose svoje?“
„Spletati ću ih ko drugi junaci.“
„Kamo biš ti bile dojke svoje?“
„Hraniti ću ih, ko drugo devojke.“
Skrojil njoj je robu po junačku,
I joj kupi konja nejahana,

I njoj dajo svetlano oružje.

Za njega je na vojnicu pošla.
Kad je došla pred carove grade,
Vidile su ju carove sluge,
Što su one caru povedati:
„Aj vam Boga caru gospodine!
Došal vam je Vidoviću mladi;
Na poskoku, da je mladi junak;
Na pogledu da j' devojka mlada;
Noznamo, jo j' junak jel devojka.“
Car je vernim slugam govorio:
„Aj vam Boga, draga sluge moje!
Peljajte ga u belo butige
Ko j' devojka, ču zbirat' prstane,
Ko je junak ču zbirat' oružje.“
Peljali ju u bele butige:
V prsteno ni z okom pogledala,
A oružje j' najtiple zbirala.
„Aj vam Boga, caru gospodine!
Peljali smo ga v bile butige;
V prsteno ni z okom pogledao,
A oružje j' najtiple zbirao.
Noznamo jo j' junak jo j' devojka
„Peljajte ga vrate kovati konje;
Ko je junak ču ih podkovati,
Ko j' devojka, ništar neće znati.“
Peljali ju vrate kovati konje:
Kovala ih, ko drugi junaci;
Nisu znali, je li junak il devojka.

Još je cara slugam govorio:

„Aj vam Boga, draga sluge moje!
Peljajte ga mutni plivat Dunaj;
Ko je junak ču ga preplivati;
Ko j' devojka na kraju ču stati.“
Peljali ju mutni plivat Dunaj;
Svi junaci na kraju su stali;
Ona j' mlada Dunaj propiljala;
Noznamo jo j' junak je j' devojka.
Kada došlo devet godin dana,
Mlada sobi tilo govorila:
Caru služim devet godin dana,
I nezna, sam junak al devojka.
Onda vidila devojka mlada,
Da ni cara ni da ni cesara.
Zajabnala j' dobra konja svoga,
Jahala je k svojoj miloj majki.“

Volj. sb.

IX.

Kraljević Marko i Vila vodarkinja.

Kraljeviću Marko črnu goru jaše,
Črnu goru jaše i nju proklinjaše:
„Oj ti črna goro, prokleta ti bila,
Kad u tebi nima nikdir hladne vode!“

*) Pjesma je čuvena po svojoj prilici na Brgradu. Stupajna je i u „Slor. Glasniku“ god. 1863.

Činovnici pripoznavajući se Hrvatima, neka se uz iste sposobnosti drugim nezapostavljaju, neka se jih dapače uz iste sposobnosti s drugima, drugim i predpostave. — Žalostna je istina, da ima u Istri i u susjednih zemljah više odmetnika od svojega roda nego možda nigdje na svijetu. A tomu odmetništvu nisu odmetnici većinom sami krivi. Što se nije odmetnulo naš mladje odgojenjem u školi, to je učinio kasnije. On, vater Hrvat, skoro gladan i žedan, nag i bos izučio je nauku. Hoće u službu, ali s hrvatskim jezikom ruže mu neprocvatilo. Nemože se ni najesti ni napiti, ni obučiti ni obučiti. Donoše mu počme mu hladiti. Vjenča se većinom tudjinkom, ima djece, ima obitelji, valja ju oblačiti. Sve to nemože uz hrvatsku svijest, sve to može, ako zataji sebe, svoj jezik, svoju narodnost. Zametavajemu naše narodnosti i svega što je naše, škodilo se je nam, našoj zemlji, našoj državi najveće. Obiljubljenjem naše narodnosti i svega što je naše, koristili će se i nam i zemlji i državi najveće; priskoćil će se mnogim našim ljudem i nevoljam; mnogi povratili će se u krilo matere svoje, nijedan se već od svoga naroda odmetnuti neće.

Mladji naši ljudi izučivši s velikom mukom svoje nauke, neka se ne prisiljuju ići služiti u druge zemlje, neka se nepreziraju, neka se nezapostavljaju. Objezručke neka se primaju, neka se ljube, neka jih se predpostavljaju.

Napokon neima li dovoljno naših sinova za službu u našoj zemlji, neka se nezove ljude iz Italije, iz Tirola iz „Penske“, pak može biti još takove, koje se kod kuće rabiti nemože; neka se neuzimlje ljude, koji nepoznajaju nit nas nit našega jezika, nego neka jih se uzimlje iz Hrvatske, neka se uzimlje one, koji poznaju i nas i naš jezik.

To bi bile po prilici obćenite promjene, koje bi se u naših uređih proizvesti imale, promjene, hoćete li korenite, ali pravedne, potrebite i silne. Mnogoga bi one opametile. Mnogi bi prestali protiviti se, da naš puk do svojih pravala dodje. Pokazalo bi se njim, da naš čovjek neima samo dužnost, nego i pravala, da nije narod rad činovnika, nego činovnik rad naroda. Uzdralo bi se prema koristi našoj, naše zemlje, i naše prejasne kuće.

Ivan i Marko

razgovaraju se o porezih.

III.

Marko. Ajde Ivane pričaj mi sada sve poreze, kako se zovu i od šta se moraju plaćati.

Ivan. Hoću Marko; ali najprije valja da si zapamtiš, da se svi porezi dijele na dvoje.

Marko. Kako to?

Ivan. Ovako: Najprije su jedni porezi, koje plaćamo od zemlje, od kuće, od trgovine, od dobitka. Onda su drugi, koje plaćamo od onoga, što jedemo ili pijemo, ili uživamo razkošno, jer bi mogli i bez onoga biti.

Marko. Valja misliš na tabak, tuga ga popala! Kamo sreće, da nisam nikada zanj znao.

Ivan. Da, da brate Marko. Bas i na duhan mislim, koga nasi oči nisu znali.

Marko. Pak barem izdjenimo jedno ime onim porezom od zemlje, od kuće, od trgovine i od dobitka; a drugo ime onim, koje plaćamo od jestiva i piva.

Ivan. Nećemo jimim izdjeniti imena, jer su jih već drugi ljudi imenovali, koji se bolje od mene i od tebe u poreze razumaju.

Marko. Nu, pak kako jim rekoše?

Ivan. Onim prvim rekoše *izravni*, a onim drugim *neizravni* porezi.

Marko. Pak zašto to? Mora biti razlog tomu imenu.

Ivan. I jest, Evo Marko razloga: Kad se ima plaćati porez od kuće i od zemlje i od trgovanja i od dobitka, onda se *ravno* znađe, od koje kuće, od koje zemlje i tko ima plaćati.

Marko. Kako se nebi ravno znađe, kad svaka kuća ima svoj broj aliti lumer i svaki čovjek ima ime i pridjevak. Tako mene pišu: Marko Milodragović kuće broj setam iz starog sela.

Ivan. Da, da, tako je! Pak buduće se *ravno* znađe, na što se ima porez udariti, i na koji *dobitak* i na koji *pridjev*, onda se ti porezi zovu *izravni* porezi.

Marko. A što je dacija od kafe, i od petrolija?

Ivan. To su Marko *neizravni* porezi, jer se nigdje ne piše da ti imaš kuću i polje i toliko dobitka, pak zato da moraš toliko dacije od kafe plaćati; nego cesarstvo reče: kojigod kupi kafe ili druge stvari, mora plaćati toliko i toliko.

Marko. Pak koji su sve *izravni* porezi Ivane?

Ivan. Ma rekao sam ti Marko: *izravni* su porezi *kućarina*, *zemljarina*, *obrtarina* i *dohodarina*.

Marko. Dobro je. Zemljarina, što se od zemlje plaća: kućarina, što od kuće. Ali neznam pravo, što bi bila obrtarina i dohodarina?

Ivan. Obrtarina je porez, koj plaćaš od obrta; a obrt se zove, kad u fabrikah prenapravljáš stogod za prodaju, ili kada od broda plaćaš ili od trgovanja. Ter se govori: ovo je obrtan, aliti provrtan čovjek. A *dohodarina* što je, to ćemo se kasnije naučiti.

Marko. A koji su Ivane *neizravni* porezi?

Ivan. *Neizravni* su porezi *carina* ili *dacija*, onda *monopoli* ili *sumotrštvo* i *takse* ili *pristojbe*.

Marko. Dacija znam što je, ili kako li veliš carina. To je, što se caru plaća od nekih stvari, kada iz tudjine gredu u naše kraje. Ali neznam što je to *monopol* ili *sumotrštvo*.

Ivan. Monopol ili *sumotrštvo* ti je ovo, poslušaj! Država da dobije novca učini tako, da nekojimi stvari svijet tržiti samo ona sama ili onaj, kojicu ona dopusti. Onda država te stvari prodaje za više, nego li su vredne; i tako ono više li je vrst poreza. Zato se reče: da država ima monopol ili *sumotrštvo* od duhana i od soli.

Marko. Bogme istina je! Ta sam se ja morao svoj finacii klanjati, dok mi je dalo patentu, da smijem duhan prodavati. A nesnijem ga dobiti, nego od glavnoga skladišta ili magazina; i uvijek piše u knjizicu, koliko sam kupio. A gdje hoćeš da duhan i cigari vrede, za koliko se prodavaju! Nego da ondje ljudi više nedaju, morali bi od zemlje i kuće davati.

Ivan. Tako je Marko, al vidiš, to je porez pravedan, jer plaća samo onaj, koj troši.

Marko. Kako nije pravedan! Ta evo ja sam priviknuo cigaram, nebilo jih, pak dobro; kad sam junak, da dva krajcara pod nosom izgorim, onda je pravo, da i treći platim. Kad mi vola do grha dodje, neću pušiti, nebuj se Ivane!

Ivan. I dobro bi, da ne.

Marko. Ali od soli bogme nije pravo da se plaća. Ta onda bismo i od zraka morali plaćati, koj udišemo. Mora je dosta bog dao.

DOPISI.

Volosko 3. Januara 1879.

Bit će evo, ako se nevaramo, godina danah, što je Dr. Klaić zastupnik dalmatinski na carev. vijeću, nastojao svratiti pozornost visokoga onog shora na odnosuje našega trgovačkoga brodovlja, spomenut, kako nam ono već od više godinah postojano nazaduje i kako bi se tomu zlu priskoćiti moralo. — Nu gospoda zastupnici u Beču, kojih većina valjda mora nikada ni vidila nije i koji neznaju za drugo neg za svoje željeznice, fabrike šećera, stakla itd. i jer austrijski mornari nisu Niemci, nisu se ni obazreli na ono, što je Klaić govorio. —

Videć lakov uspjeh, čovjek bi se morao upitati, čemu ni siljemo svoje zastupnike u Beč, kad se ondje i onako

neće, da čuje ništa o naših nevoljah i potrebah?

Nu sasvim tim, prem nas je izkustvo već mnogo toga naučilo, mi još nismo izgubili svaku nadu, pa smo nakanili spomenuti stogod o stanju našeg trg. brodovlja, nebi li naš vriedni zastupnik Dr. D. Vitezić opet polučao na čvrsta ona vrata i izposlovao da se i na pomorstvo već zasluženi obzir uzme i uznašoj priskoćiti mu u pomoć, kako se to po drugih državah čini, gdje se važnost trgovačkoga brodovlja po državu bolje cijeniti znađe, nego to u nas biva. —

Mi međjutim nećemo ovdje nabrajati sve nevolje, koje tište naše trg. brodovlje, jer su zaštože već predobro poznate, već ćemo samo spomenuti kolika škoda našoj samo obćini od neuredjenih još odnosajah brodovlja austrijskoga napram ugarskomu.

Naši brodovi austrijski i ugarski putuju svijetom pod jednom zastavom, ali ipak bitno su jedni od drugih odjeljeni. — Jedni ho spadaju pod ugarsku pomorsku vladu sa sjedištem na Rieci, a drugi pod austrijsku sa sjedištem u Trstu. — Prema tomu plaćaju i razne poreze i ramete.

U Transilitaniji porez na brodove prilieno je manji a uz to i samo plaćnje mnogo je jednostavnije nego li kod nas u Cislatjaniji.

Kadi prvog uzroka, naši ljudi, praktični kako jesu, računaju samo s novcem, tim više sada, gdje su dobitici s brodovi već na minimumu spali, svi teže onamo, gdje se više dobiva ili gdje se manje troši, pa usljed toga, i buduće nam Rieka tako blizu, naši principali prelaze jedan za drugim granicu i ugarskimi se podanici čine.

Drugo je to, što je ondje ustanovljeno da svaki brod, po svojoj veličini toliko i toliko poreza plaća, a za dobitak ili gubitak se ni ne pita.

Kod nas je to drugo: Ovdje se n. pr. zahtjeva najprije da svaki *po svjesti* izjavi, koliko je dobitka u godini imao. Na to odgovoriti našim je ljudem veoma mučan posao, jer, kako je poznato, naši su ljudi ljudi od svjesti, pa kad se od njih nešto zahtjeva i svjest se njihova zalaze, veoma im je neugodno, osobito kad neznaju točno odgovoriti, na ono, što se ih pita.

A oni u istinu ni nemogu točno odgovoriti koliko su dobili, jer prvo nikada pravo neznaju što su dobili, kad, osim toga što brod svakim danom manje vriedi, moraju na njega još uvijek trošiti, a drugo što nisu nikada sigurni dok još brod pliva, da je ono, što su od njega primili, sibilja dobiveno.

Napokon pak, pošto su se toliko savješću borili i toliko računali da iz-

Al je Marku vila lepo besedila:
„Nepreklinaj Marko te črne gorice,
Leh se seči Marko malo pompredak,
Najti hoćeš, Marko, dva Dunaja vode,
Kraj Dunaja, Marko, vodarkinju mladu.“
Al je Marku sreća, sreća doletela,
Da je vila suak, suak utišla.
Napoji on sebi i svoga konjića:
Al mu konjić vođu, vođu pomatila,
Kad se vila suak, suak probudila,
Obzira se vila na četire strane,
Ne zagleda vila nikder nijednoga,
Leb u polju Marka, Marka Kraljevića.
Hitro zajahala svojega konjića.
Pak mi trei k Marku, Marku Kraljeviću:
Još mu mlada božju, božju pomoć nazva:
„Pomoz' Bože, Marko, Marko Kraljeviću,
Bog te sprimi vilo, vilo vodarkinjo!“
Plati Marko težko, težko vodarinu.
Vadi Marko jaspra, jaspra i dukate,
Da će platiti Marko težku vodarinu.
Al je vila Marku lepo besedila,
Da bim bila jaspra, jaspra uzimala,
„Rehrom bim ja bila Dunaj okovala.“ —
„Ča ćeš vilo jošte, da ti ja doplatim?“ —
„Od junaka, Marko, obeđve ručice
Od konjića, Marko, četiro nožice.“
Al njoj Marku lepo, lepo besedio:
„Ča će junak, vilo, brez svojih ručica,

Ča će konjić, vilo, brez svojih nožica!“
Počeli se mladi meju sobom biti.
Vili su mi bele pene dohajale,
Ali Marku bele, bele i krvave.
Pa je Marko vilo lepo besedio:
„Pogledaj ti, vilo, kade j' žarko sunce!“
Onda se je vila k suncu obazrela,
Pak je vili Marko onda vazel glavu.
„Štov. Glasnik“ 1868, str. 137.
i p. Log. sb.

X.

Mikula junače.

(Dobrijska).

Pase ove Mikula junače,
Truko piva, daleko se čuje,
Lepše piva od ptice staviću:
Da ni ženjen nit se ženit neće,
Da će sidit kadi care sidi,
Da će ljubit na volju caricu!
Mistio je junačina Miko,
Da ga jadna nijedan nečuje,
Al ga čuju tri carevo slugo,
Šli su slugo careu povidati:
„Jedan junak u planini piva,
Tanko piva, daleko se čuje.
Da ni ženjen nit se ženit neće

Da će sidit kadi care sidi,
Da će ljubit na volju caricu!“
„Sluge moje i delije moje,
Poljajte mi Mikulu junaka,
Poljajte mi celo stado ovac.“
Šli su slugo po Miku junaka
I po celo stado ovac belih.
„Sad kladte ga va crne tamnice,
Nedajte mu kruha ni vodice.“
„Nekladte me va crne tamnice
Neg mi veže neopake ruke,
I dajte mi najgorega konja,
I veže mi noge spod konjića,
I dajte mi sablju rđaviecu,
Ter mi homo na'no ravno polje
Da vidimo, koji junak bude!
Sad izberi dvannjst tiseć vojska
Medju njimi dvannest kaludjera.
Pomoz' vilo, — pomoz' posestrimo
Ali sada, ali nikadare!“
Prva vila, ka je priletela,
Ona mu je ruke odreštila.
„Ala vilo, ala posestrimo
Ali sada ali nikadare.“ —
Druga vila, ka je priletela
Ona mu je noge razvezala.
„Ala vilo, ala posestrimo!“
Treća vila, ka je priletela
Ona mu je sablju maotrlin.

„Ala vilo, ala posestrimo!“
Četvrta je vila doletela,
Pak je Miku konja razigrala,
„Sada vilo, pomoz' posestrimo!“
On pošice dve stotine vojske
I med njimi dvannjst kaludjera
I najzadi cara gospodina.
Sada kreće presvitlji carici:
Evo tobi tvoga cara glava,
Sad će sidit, kadi care sidi,
Sad će ljubit na volju caricu!
Polj. sb.

XI.

Aršićeva ljubav.

(Dobrijska).

Od kad se je Carigrad sagradil
Ni takove robo zarobio,
Kad zarobi trideset divojak
I med njimi Aršića Stipana.
Aršić lipši nego sve divojke!
Aršić greda od ruke do ruke
Dok zapade u carevo ruke;
Car ga čade veziru svojamu,
A vezir s njim va crne tamnice.
Nitri stenje devet godin dana,
Stenje junak i žalostno piva:
Da s' nećudi svojoj staroj majci

kazu, kako misle da je pravo, porezna oblast malo se na tu njihovu izjavu obzire, već ih po svoju taksira.

Pitam mo dakle, čemu ta kušnja savjesti dotičnika, kad se i onako misli po svoju krojiti?

Dogodi se pak k tomu, da se brod mora popraviti i na njega potrošiti 10 do 15 hiljada forintih, šta će se tada napisati i dokle će se moći govoriti da se nije ništa dobilo?

Čuli smo od mnogih, da bi volili i više plaćati, samo da jim je izbjeći tim pisarjima.

Osim toga više naših brodovlastnika imade posjeda i ovdje i na Rivi, dakle u Cis- i Transitaniji, pa ih zato i ovdje i ondje i za poreze na brodove tjeraju i eksekucijom im i ovdje i ondje priete, a oni moraju uslied toga, neznajući što da učine ni kamo da se obrate, rekurirati na ovu i na onu vladu, pa tako im i opet nemanjka svakovrstne pisarije.

Da izbjegnu dakle svim tim sekaturam, naši se brodovlastnici redom riečkimi građani čine, a otduda Voloskomi i Cislitaniji prilina škoda. Jer ako se pomisli da bi Volosko, kad bi svi ovdješnji brodovlastnici bili kod kuće ostali, danas brojilo kakvih 20 do 25 velikih brodova, od kojih recimo da bi svaki samo po 100 for. Izravnih porezih plaćao (a plaća i više) to bi sa 25%, adicijonalna obćini došlo do preko 600 fr. na godinu.

Ako se pak još k tomu dodade, da svi dohodci naše obćine neprokoravaju svutu od 2000 fr. uvidi se od kolike bi pripomoći bilo našoj obćini onih 600 fr. koje Vološani, tuđjom krivnjom, gradu Rivi daju.

Danas od onih 25 brodova, koje Vološani posjeduju, možda ovdje neplaća ni 5, a sigurni smo, da će još i ovi čim prije u riečke protokole, jer osim što će tim svim sekaturam izbjeći, plaćati te ondje do kakvih 50 fr. na godinu manje, a 50 fr. dandanas bogme nije šala.

Na taj će dakle način, dok se stvari neuredi tako, da budu svi brodovi jednako plaćati, naša obćina izgubiti po malo i ono dohodak što još imade, a s njimi, što je najviše, i sve najnužnije obćinare. — Volosko neima, kako je poznato, nikakva obrta ni trgovine, pa kad nam svi inučeniji otiđu, lko će nam ostati?

Mi smo ovdje pisali o stvari samo u toliko, u koliko se ona naše obćine tiče, al poznato je, da je to bolest, koja muči ne samo nas, već celo austrijsko primorje.

Kad bi velenčeni gosp. Dr. Dinko Vitezic, naš zaslužni zastupnik u Beču,

prigodom buduće razprave o proračunu, Klaičevom govoru i ovo dodao, sve bi nas zadužio. *)

Iz Bofljuna.

Naš obćeljubljeni poglavar otpustio je od službe obćinskoga pisara Aricha, koji je ovdje „kultura“ širio. Narod zahvaljuje načelniku za tu dobru ruku. Nemožemo svega napisati, što je taj čovjek ovdna činio, nego velimo: Sve zlo za njim. A birajući drugoga treba dobro gledati.

Naša Sloga čita se ovdje vrlo dobro; nego su ljudi prisiljeni više njih jedan broj držati, radi slabih vremena. U družinaz se takodjer živo čita „Mijat Brinjša“ što je izdalo društvo sv. Jerolimina u Zagrebu. Mnogi čitaae je pisau za zdravlje pomolio, da onako liepo pripovjeda.

Natuknite našem načelniku, neka uvijek hrvatski odgovara na ime obćine. Treba pokazati lko smo i što smo.

Rovinjnsko selo

Naša slavna reprezentanca u zadnjoj sjednici u Kantanaru na govor kotarskoga kapitana i mjestnoga načelnika jednodušno je riešila, da ućevni jezik u školi Sela Rovinjnskoga i Kantanarskoj od sada u naprijed mora biti hrvatski. Živili!

Pogled po svijetu.

U Trstu 31. siečnja 1879.

Nakon cieilih četrnaest dana naš su zastupnici u carevinskom vieću već kada tada donukali svoju praznu slamu, to jest, dovršili svoje jalovo prepiranje o berlinskom ugovoru mira, koji je Austriji ovladilo, da zaposjedne Bosnu i Hercegovinu, što dakako našim njemačkim gospodarom neide nikako po čudi. Al kako se u Austriji sve nenaravski razvija, tako se razvio i dokončao i taj događaj.

Jedni su hljeli, da se kod tog posla vieće oglušiti iliti predje na dnevni red, drugi da mu se prijavi te ga samo propusti, a treći na koncu da se prizna i odobri. I gle, ova se treća proturala, akoprem su njemački zastupnici u oktobarskoj adresi na Cesara sasvim drugano šibali. Pa će još lko reći, da nisu to stalni i dosljedni ljudi! Za prvi su predlog glasovali skrajni ljevičari, za drugi središćari i nekotji desničari, a za treći umjereniji ljevičari, središćari i desničari. Nam toga nije ni najmanje žao, ali što

*) Zakazano gospodinu moj, dok se u Austriji opamotio, pak za trgovačku inerciaciju treba ućevni skrbiti, protivi će namgo vode hladnom Danajom. U lječu ućevaju mora. Za neke stvari očelst čemo se poselice. Trod.

nas boli, jest, što se u carevinskom vieću uvijek radi i govori, kao da nas Slavenah i neima u Austriji; pa i ova preprikanje se svršilo po nas dobro nego jedino zato, što ona gospoda nisu imala drugog izlaska, il što su se još i gorega bojali. Nije jih dakle u viećanju vodila ni istina ni pravda, nego jedino njihova pusta i gruba sebičnost. Ele, dokle se Niemei toga svoj istoćnog grieha neotresu, u Austriji bit će svašta, ali pravog mira i napredka biti neće, jer u sveobćem nepouzdanju i najljepše nastojanje izdade.

Sad da će još carevinsko vieće glasovali proračun, pa onda da će ovo ministarstvo odstupiti mjesto svojim nasljednikom, za koje se još nezna. lko će ni što će biti. Isto tako da će bit red i Delegacijam, da se opet sastanu, te dozvole troškove, koji još trebaju za uredjenje Bosne i Hercegovine, gdje se grade ceste i željeznice, da se olakša uprava i napredak onih zemaljah. Po najnovijih viestih med Austrijom i rimskom stolicom došlo se do podpunih i konaćna sporazumka glede uredjenja katoličke crkve u Bosni i Hercegovini, polng kojega hoće se u Sarajevu osnovati biskupija, a u nekotjih drugih mjestih tako zvani Vikarijati. U Sarajevu bit će i katoličko sjemeniste, a i bosanski oćei Franjeveci hoće se iz Gram u Ugarskoj preseliti u Sarajevu.

S one strane Litave imamo samo to javiti, da je dne 28. ugarski sabor izabrao ljude, koji će stupiti u dogovor sa hrvatskimi povjerenici, da zajedno utanače novi novćarski ugovor medju ugarskom i hrvatskom kraljevinom. Nandano se, da će tim ljudem poći za rukom stvar na čisto izvesti, pa da će jednom za uvijek prestati ono magjarsko bahato i lažljivo trubljenje, da tobože Hrvatska živi od magjarske milostinje.

Posljedica franceskih starešinskih izborah jest odstup Mak-Mahona predsjednika Republike. On je siaso sa predsjedničke stolice, jer nije htio potpisati predloženih mu od ministarstva pisana, kojimi se dižu sa službe nekotji gjenrali njegovi drugovi ni za što drugo, nego što su služili pod nesretim Napoleonom III. pa se ga još i danas rado spominjaju. Dokle su sjedili u Senatu Napoleonom pristase, toga nisu smjeli republikanci; a sad im bje prva brig. da pročiste i vojsku od lili ljudi-dih. Možebit bi bilo bolje, da se budn još malko strpili, jer bog zua kakvim će okom gledati taj postupak vojnicki, koji kao nekotja druga vrst ljudi rado obljube na osobiti način svoje neposredne zapovjednike. Mjesto Mak-Mahona postao predsjednikom Grévy. Nego umjerenost, kojom još ipak postupa Gambetta, pravi kolovodja franceske

Republike, neide ni najmanje po čudi skrajnoj republikanskoj stranci, koja ga je već napala žestokim Rochefortovim perom, jer neće da se sploh pomiluju te pozovu u domovinu svi razvrćenici, što su 70. i 71. godine onako strašno Parizom vladali. Strah nas je, da Franceska nije još ni sad prošla kroz sve skušnje, što joj jih je namienila ruka, koja svietom ravna.

Još se uvijek govori o nekakvom novom ugovoru mira medju Rusi i Turci, koji je imao biti već po stoti put podpisan, pa da nije još ni sada. Čuje se, da se nemogu nikako složiti glede ratne odstete, koju da bi Rusija Trskoj i oprostila, samo kad bi ova na to pristala, da se mimo zaključakah berlinskog ugovora spoje u jedno tielo pred- i zabalkanska Bugarska, naime po ugovoru svetostjepanskog mira. Već, da li je tomu zatezanju uzrok to il što drugo, toga nitko pravo nezna. Što je stalno jest, da Bugari neće nikako da pristanu na odluku berlinskog ugovora, pa da iz petnih žilah nastoje, da ujedine svoju domovinu i proti volji evropske diplomacije. Pa je stalno, kad jednom Rusi ostave onu zemlju, da će narod nanovo pusegnuti za oružjem, da se opre povratku turske vojske i turske uprave. Već u dojdnuće proljeće hoćemo o tom više čuti. U ostalom se misli, da su se Rusija i Austrija već otkada sporazumile, da jednoj ostane iztoćni dio Balkanskog Poluoćoka, a drugoj zapadni sve do Soluna na Egejskom Moru, pa da treba i u tom tražiti uzrok natezanju med Turskom i Ruskom. Ako je u tom ikoitko istine, onda čemo na proljeće viditi, kako naša vojska puzi sve ponalo prama jugu.

Nego sada ima Rusija i kod kuće pune ruke posla. U Astrakanu na obalah rieke Volge buknuła je čovječja kuga, pa mora da strazi, da se ta nesreća nerazširi i nezaređi cieлим carstvom. I ostale evropske vlade su se već dogovorile, kako će zajednički postupati, da odvrate od svojih medjah tu strasnu bolest. Nego se čuje, da je već počela jenjati, pa ako Bog da čemo do skora čuti, da su ju krepkim nastojanjem na samom svojem leglu zagušili. A i neka, jer bi Evropi, a naime Rusiji više škode učinili, nego sav iztoćni rat.

Dne 12. februara će se otvoriti u Berlinu njemački parlament. U Carigradu po staroj navadi uvijek nestalnost i nemir. Sad se o ratu u Afganistanu malo što čuje. Najbrže da Englezoni neide tamo ipak onako, kako bi zelili da ide, jer se oni rado hvale i raztrubljaju u sviet svaku svoju i najmanju pohleđu.

Neg se čudi vernoj ljubei svojoj,
Ka ga neće na odkupu dati
Na odkupu tri stotine groši.
Misli junak, da se ga nećeje,
Al ga čuje ptica lastavica,
Te sproleti ptica labki krili
Te sproleti ljubi Arsićevoj.
Arsićeva ljubia dvore pometala
Dvore pometala v nebo zagledala,
Zagledala pticu lastavicu:
„Aj hora ti, ptice lastavice,
Ču se kriliš oko dvora moga,
Al' mi nosiš od Arsića glasi?“
Odgovara ptica lastavica:
„Tužni junak u tammici piva,
Da s' nećudi staroj majki svojoj,
Neg se čudi vernoj ljubei svojoj,
Ka ga neće na odkupu dati
Na odkupe tri stotine groši.“
„Aj hora ti mila majko moja,
Začula sam od Arsića glasi,
Da mi junak u tammici piva
Da s' nećudi svojoj staroj majki,
Neg se čudi vernoj ljubei svojoj,
Ka ga neće na odkupu dati
Na odkupe tri stotine groši.
Aj hora ti, mila svekrvice,
Svekrvice kot mila maćice,
Arsića sam napol spozabila

Teba neće nikad nikadare,
Aj hora vam, mila svekrvice,
Svekrvice kot mila maćice,
Sedlajte mi Arsićeva konja
I dajte mi kapu belim perjam
I dajte mi zelenu dolumu
I dajte mi najbohju sabljicu.“
„Aj hora ti, mila nevojstice,
Novestice kot mila kćerčice,
Pokrij konja svilum do kolena
Samu sebe do cerne zomljice.“
Sad gre jašuć preko ravna polja.
Gleda care s' visoka prozora
To zamrmljo care gospodine:
„Slugi moje i delije moje,
Pogledajte v ono ravno polje,
Jo li ono s' prahom zaprašeno,
Al je ono s' maglom zamagteno,
Poje tamo v ono polje ravno,
Ka je ono neznana delija.“
Šli su oni v' ono polje ravno.
„Aj ti hora, neznana delijo
Postal nas je care gospodine,
Da to jutro na rakiju zove.“
„Recite vi care gospodinu,
Da nupijem takove rakije
Neg da ga ja na mojdand zazivljem.“
Kad je care reći razumio
Nije care oko već zamalo,

Komaj beli danak dočekalo.
Jutrom grodu v' ono ravno polje
Grodu totajem danu do poldana.
„Aj ti hora, care gospodine
Daj pogledaj v ono sunce žarko
Kadi j' bilo i suda kadi je.“
Car pogleda, v sunce se zagleda!
Mahnu sabljom i odseć glavu!
Ter ju nosi pravetloj carici.
„Aj hora ti, prosvetla carice
Evo ti je tvoga cara glava,
Sadu daj mi od tammice ključa
Da slobodim Arsića Stipana
I družinu, ku si zarobila,
A ti kušni vranca va kopito,
Ako nećeš to mi učiniti
I tebi ću glavu rastaviti.“
Kad carić drage nije bilo,
Dala je od tammice ključa
I mu kušne vranca va kopito.
Sad gre jašuć pred černu tammicu
I zavikno za glas visoka:
„Bežte, bežite neki k miloj majki,
Drugi teče ka svojoj ljubovi,
A ti k moui, Arsiću Stipane!“
Od mila ga suze oblivale
Te ga uzme uza se na konja,
Grodu jašuć preko ravna polja,
Pak prozhoru neznana delija:

„Aj hora ti, Arsiću Stipane,
Bil ti poznal vranca konja svoga?“
„Da ga vidim, ja bi ga poznao.“
Bil ti poznal svoju kapu s' perjem?“
„Da ju vidim, ja bih ju poznao.“
Bil ti poznal svoju ljubv vranu?“
„Da ju vidim, ja bih ju poznao.“
Zmakno sablju neznana delija
Plasne njegu po pleću junakom.
Jako maše, milo uduraše!
„Mi smo dragi jedinoga roda!
S ljubom jašeš, ti ju ne poznaješ!
Konja jašeš, ti ga ne poznaješ!“
Potj. sb.

XII
Razboli se Kraljeviću Marko
Pekraj puta druma junakoga,
Svoju sablju u zemlju zatuče,
Zuta konja za nju je zarezal!
Sam se sobom Marko zamislilo:
„Ki bi mone vode napojio
I nad monom hladak učinio,
Duši bi on mesto zadobio.“
Začula ga sokol ptica siva,
U kljunu mu vode donasala,
Hladnom vodom ga je napojila,
I nad njim je krila razkrilila,
(Drugi put dalje).

Franina i Jurina.

Fr. Kako te ča bog pomaže, Jure? Ju. Dosada bvala bogu ni slabo, al to se nekako grdo strari gode po svetu. Fr. Ča je? Ju. A valja si već i ti čul čogador, da je tamo va Rusah kuga, bog nas očuvaj!

kako moramo svaki dan neč potrpet za ovu kožicu, ka ja na nos. Ju. Frane mano je poč doma. Ostanu s bogom, de drugoga vidovdana, ako, bog da zdruvlja. Fr. Pozdravi Lucu Jure, čn je zaspala, da je ni vidot k mojoj Mari? Ju. Joh prit će prit, zač i ona rada klopota, kako i ja. Fr. Ala dragi ti, svo žensko su jednake; ina ja mislim, da pak ni skrebetalnice nad moju Maretu. Ju. Bože moj, takova narav je! Srećno Franina!

O hranitbi i njeji svinjadi.

Čini su praščići 35--45 danah svoju mater sisali, treba ih namah odbiti i davat im hranu, koja ja dobra i jeftovna i to tako dugi, dok nisu 4--5 mjeseci stari; zatim neka doljija ponesto i slabije hranu, kao ropa, zeljna, kuhana krumpirja itd. Za mlado praščiće vrlo je nužno skrbiti se, prije nego li ostavo sasu, za toplinu, jer i starije svinje to isto zahtijevaju; treba im dakle dobro posteljati, tako, da uzanogaj jedan uz drugoga leži, jer im je onda toplije. Kako svaka životinja, a najpogot mihudo, potrebuje svjež zrak, tako isto i svinje. S toga je vrlo potrebno, da je korito i svjetloe čist, jer praščići ljubio sunlo i čisto mjesto za ležanje, hudo im mokru rado ne leže. Praščići imaju se često pustiti na pašu i zrak i to radi zdravlja i napredka. Dak se pasuci ne kuno loviti, dostalno će biti isto onako hraniti, da no osušeno; budući su vrlo proždrljivi, pa jedu svakovrstnu hranu, zato ih je lakho i hraniti. Kod hranitbe treba pametiti sljedeća pravila: Ako hranimo svinje kod kuće, tain ne smiju uvijek biti u svinjcu zatvorone, već treba da je kod istog ogradjjen prostor t. j. otvor, u kojim se mogu svinja češće pušćati na hodanje. Također je u orakovcu ogradjjenom prostoru koristna, da je lokva, s razloga, što bi se svinje kupale, a to je velika blagodat za iste. Zatim mora bit uvijek svježa voda za piće. Za hranu im se daje sirutka, mlieko sa posijanim (mekinjanim) i izjedci sa nešto mrkva itd. To im se svaki dan daje u jutro, u podne i na večer; također se može i od bilja stogod pridodati n. p. lucernaška djetelina, grahorica, itd. Tako se hrane i onla, kad se pasu, čim dajdu u podne i na večer kući. Upozorjavajmo, da im ne dajmo vrueć hrana, jer bi im vrlo škodila. Svinje se nadalje hrane i žitom hrastovim i bukovim, jer je ovaj žir upravo opredjeljen od prirodo za hranu svinjam. Žir je dobra hrana, kako za starije tako i za mlado svinje. Poznato mi je, da kad žir uzorli, onda je naš hrvatski poljedelac bez brige, jer mu se svinje bez ikakva troska i truda liepo pehrane, pačo i uzgoje, te za isto liepi novac dobiri. Zimi je nužno svinje zaslititi kukuruzevinom itd., da sjever i bura istog ne izhladi. Što svinjam ne prija; treba dakle nastojati, da im je toplo, te da im se daje po tri put na dan sirutka ili što drugo od okopavnih n. pr. krumpir, ropa itd. Svinjac ina biti tako uređjen, da se gnoj može čistiti i iznositi, zatim da mokraća lakho odliče. Pod svinjca treba da je od izbašenih dasakah, a od zemlja podignut za nekoliko palnaka, kako bi izpod njega mogla mokraća odlićti. Svaki pređjal u svinjcu treba da ima svoja vrata, da se uzamogne gnoj iznašati. Korita najbolja su onla, ako su tako priredjena, da se hrana može iz vanu davati ista se imaju čisto držati, prije svakog hranjenja izprati, na dan korita moraju imati otvor, kroz koji bi se vodu poslije izpiranja izpuštal. Svinjce treba da je visok 8--9 stopah (2 m. 53 c. m. do 2 m. 85 centm. Za danas dosta. S Bogom. N. Vežić Nadzornik gosp. i šumarstva obilinskog.

Književne vesti.

Natječaj za nagradu iz zaklade Dušana Kotura. Družtvo sv. Jeronima, kao upravitelj zaklade Dušana Kotura za nagradu pečkih spisā razpisuje nagradu od 300 slovon tri stotine for. n. vr. za pečki spis o ratarstvu u našoj domovini. Uvjeti za natjecanje: 1. knjiga ta ima iznositi bar 10 štampanih araka u formatu „Dauice“; 2. ina biti popularno napisana prema okolnostim i potrebam našega naroda te razpravljati po prilici o sličiećih stvarih: O tlu i podnehlju. Glavne vrsti tla. Svojevsta pojedinih vrsti tla i u pojedinih predjelih. Najbolje razumije. O dublinji mekote. O položaju zemljišta itd. Obradivajto tla. Krčenje zemlje Kopanje jarakā i struga za odlicanje svisnje vole. Oranje, hranjenje, prašenje, valjanje i usvršivanje zemlje. O potrebitom za sve to orudju. Probitičnost duboka obradivajto zemlje. Guojilba. Uzrok i svrha guojenja. Svakovrstna guojiva životinjska, bilinska i rudna. Kako treba mo guojiva za 1 ral zemlje. Kako se gnoj prenu vrsti tla ina rabiti. Kada i kolikokrat treba guojiti tor. Umjetna guojiva kako se prokušavajto. Uzgoj gospodarskih rastlina. Glavna načela o sjotvi. Obradivajto i njugovanje biljnj. Žetva i spravljanje plodina. Kako se uzgajaju najvažnije gospodarske rastline. Pšavnica, pir, raž, ječam, zob, proja i bar, kukuruz, sjenik, pirač, grah, grašak, grahor, leća, hoh, holjda, korun, čičoka, hlijva, buvak, repa, koraba, mrkva, pastinjak, buča, zelje: djetelina: biela, crvena, rumena, švedska, vječna, grahorica, kolonija; konoplja, i lan; broć, sač i kalinač; repica, ogvstien, mak, gorosica i žumunac; hmelj, kumia, komarac, češnjak i lukovica; češnjuga, vodopija i duhan itd. 3. Spis, koji bude nagradjen, postaje vlasničelvom družtva sv. Jeronima, te će ga ono štampati god. 1880; 4. natječaj traje do 31. prosinca 1879; 5. koji se spis ima nagraditi, to prosukuje upravljajće odbor družtva sv. Jeronima. Svi se hrvatski listovi moljavajto, da u interesu naše prosvjeto oglaš ovaj bezplatno objelodane. U Zagrebu dne 15. siječnja 1879. Svetojeronimsko družtvo u Zagrebu. Toma Gajlek, v. r. Predsjednik.

Književne vesti. Natječaj za nagradu iz zaklade Dušana Kotura. Družtvo sv. Jeronima, kao upravitelj zaklade Dušana Kotura za nagradu pečkih spisā razpisuje nagradu od 300 slovon tri stotine for. n. vr. za pečki spis o ratarstvu u našoj domovini. Uvjeti za natjecanje: 1. knjiga ta ima iznositi bar 10 štampanih araka u formatu „Dauice“; 2. ina biti popularno napisana prema okolnostim i potrebam našega naroda te razpravljati po prilici o sličiećih stvarih: O tlu i podnehlju. Glavne vrsti tla. Svojevsta pojedinih vrsti tla i u pojedinih predjelih. Najbolje razumije. O dublinji mekote. O položaju zemljišta itd. Obradivajto tla. Krčenje zemlje Kopanje jarakā i struga za odlicanje svisnje vole. Oranje, hranjenje, prašenje, valjanje i usvršivanje zemlje. O potrebitom za sve to orudju. Probitičnost duboka obradivajto zemlje. Guojilba. Uzrok i svrha guojenja. Svakovrstna guojiva životinjska, bilinska i rudna. Kako treba mo guojiva za 1 ral zemlje. Kako se gnoj prenu vrsti tla ina rabiti. Kada i kolikokrat treba guojiti tor. Umjetna guojiva kako se prokušavajto. Uzgoj gospodarskih rastlina. Glavna načela o sjotvi. Obradivajto i njugovanje biljnj. Žetva i spravljanje plodina. Kako se uzgajaju najvažnije gospodarske rastline. Pšavnica, pir, raž, ječam, zob, proja i bar, kukuruz, sjenik, pirač, grah, grašak, grahor, leća, hoh, holjda, korun, čičoka, hlijva, buvak, repa, koraba, mrkva, pastinjak, buča, zelje: djetelina: biela, crvena, rumena, švedska, vječna, grahorica, kolonija; konoplja, i lan; broć, sač i kalinač; repica, ogvstien, mak, gorosica i žumunac; hmelj, kumia, komarac, češnjak i lukovica; češnjuga, vodopija i duhan itd. 3. Spis, koji bude nagradjen, postaje vlasničelvom družtva sv. Jeronima, te će ga ono štampati god. 1880; 4. natječaj traje do 31. prosinca 1879; 5. koji se spis ima nagraditi, to prosukuje upravljajće odbor družtva sv. Jeronima. Svi se hrvatski listovi moljavajto, da u interesu naše prosvjeto oglaš ovaj bezplatno objelodane. U Zagrebu dne 15. siječnja 1879. Svetojeronimsko družtvo u Zagrebu. Toma Gajlek, v. r. Predsjednik.

Različite vesti. Nj. Vežić, naš Cesar, darovao je mjestom Dolin, Boljunet i Berštu, koji su lani od tuča mnogo štete pretrpili, 1500 for. Gospodarskomu družtvu u Trstu za pomoć obiteljim hrvatske vojske došlo je iz Voloskoga kotara: iz Voprinčke obćine 53 f. 38 novč.; iz Klano 29 f. 46 novč.; a još jedan sklad 37 f. 50 novč. Dr. Lorro Monti, dalmatinski Hrvatskih poslanik u Beču, govorio je junacki na sjednici od 21. pr. mj. kad se je razpravljalo o berlinskom ugovoru. Rekao je, da treba Bosnu i Dalmaciju Hrvatskoj pridružiti, i tako stvoriti moćnu kraljevinu, gdje bi narod zadovoljavao bio i gospodar u svojoj kući. Ako se bude i nadalje htjelo ponjemćivat i maljariti nas, onda da čemo mi izgledati iz vanu pomoć, a onda neće biti dobro ni Njemcem ni Mađjarom. Živio gospodine Monti! od sren, si govorio svim Hrvatom. Političko družtvo „Jednost“ imalo je dne 6. janarna o. g. svoj XX. občiniti sbor u dvorani narodne čitaonice u Trstu. Članovi ovogollis. odhara jesu: V. Nabergoj, drz. poslanik, predsjednik; V. Dolanec podpredsjednik; I. Dolinar, urednik „Edinosti“, tajnik; Stj. Nadlišek, pjeznezitkar; zatim odborci: I. Primožić, I. Jan iz Dolina, Fr. Sabac iz Podgrada, T. Novak, I. Gorjup i I. Sanci. Namjestnici: I. M. Purić, I. M. Malalan, I. M. Vatovac, I. Gerlanac, A. Motlika, Fr. Ravnik, F. Smerud, A. Trobec, M. Pečar. Družtvo se je pogovorilo također kako treba raditi kod dođujućih izborah za gradske vieće u Trstu. Predsjednik g. Nabergoj izrekao je želju, da se u Istri osnuje još koji tabor, te se tako narod probudi. Odlučeno je također, da će se jedan obća skupština družtvena sazvat i u Polgradu na istrijskom Krasu. čim bude moguće. „Slovansko podporno delavno družtvo“ ustanovilo se je ovih dana u Trstu. Namjena mu je pomagati radnike kada obole. Zato će svaki toliko plaćati od svoje radnice. A čim jih bude više, tim će laglje hiti pojedincu i družtvo će bolje djelovati. Bože dnj!

Jadna majka, koja si na srdcu zamija odgoji. Nije tomu davno, doveo je Loidor parobrod iz Dalmacije nekoliko zločinacah za koparske tamnica. Med njimi vam je ludo dječe, koje je tek 14 godinah prevailo. A što je učinio? Svojoj rođenoj majki odjekao je glavu, dok su joj dva mladja brata ruke držali!

LISTNICA.

P. n. g. Mihū Srebu, Vrata: Vaša je lauska predplata namirena. — Bandovu, Livno: Prošlih danah poslamo vam u jednoin svazku sve lauske i ovoljetne brojeva; akoprem da niste dosela uredno primao list, tomu je valjda postar kriva. — M. J. Granic, Muć: Poslata 3 for. primismo. — Ant. Stanfelj, Fužine: Poslati forint primismo i već evo po drugoo prva dva brojeva poslamo. —

Ték Novčeah polag Borse u Trstu od 16--21. Januara 1879.

Table with columns: Dne, Urednik, Broj, and various market data for Trst.

Pregled tršćanskoga tržišća. dne 30. Januara 1879.

Large table with columns: OD, DO, and various market prices for Trst.